

РОДИНА *BOLETACEAE* CHEVALL. (BASIDIOMYCOTA) НА ТЕРИТОРІЇ НПП «ГУЦУЛЬЩИНА»

С. Фокшей, О. Погрібний

*Національний природний парк «Гуцульщина»
вул. Дружби, 84, Косів, Івано-Франківська обл. 78600, Україна
e-mail: stellaannafr@gmail.com*

У статті представлені результати інвентаризаційних досліджень родини *Boletaceae* впродовж 2009–2014 років у Національному природному парку (НПП) «Гуцульщина». У списку мікобіоти Парку родина *Boletaceae* Chevall. (Basidiomycota) представлена 51 видом, що належать до 11 родів, у тому числі чотири види: *Boletus parasiticus* Bull., *Boletus regius* Krombh., *Phylloporus pelletieri* (Lév.) Qué! та *Strobilomyces strobilaceus* (Scop.) Berk., які включені до Червоної книги України (2009). Оскільки на території Парку наявні різні типи лісів, які у статті описані в розрізі висотної зональності у семи висотних рослинних смугах, проведено дослідження видового складу грибів досліджуваної родини в цих типах лісу. У статті також представлено розподіл грибів між родами родини *Boletaceae* біоти НПП «Гуцульщина», подано описи місць росту, карту місцезнаходження рідкісних видів цієї родини на території Парку, їхнє поширення та природоохоронний статус у світі.

Ключові слова: мікобіота, НПП «Гуцульщина», макроміцети, *Boletaceae*, Червона книга України.

До створення Національного природного парку «Гуцульщина» (НПП «Гуцульщина») планомірного вивчення видового різноманіття грибів на території Косівського р-ну не здійснювалося. З 2003 р. почалося дослідження мікофлори науковцями НПП (к.б.н. Л. М. Держипільським, С. І. Фокшей) та мікологами з Національного лісотехнічного університету (к.с.-г.н. І. В. Базюк), Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України (чл.-кор. НАН України, д.б.н., проф. І. О. Дудкою, головним науковим співробітником, д.б.н., проф. В. П. Гелютою, к.б.н. В. П. Гайовою), Харківського національного університету ім. Каразіна (к.б.н. О. Ю. Акуловим, к.б.н. Д. В. Леонтєвим), Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника (аспірантом В. Б. Маланюком) [1, 2, 5].

Матеріали та методи

У статті наведені результати інвентаризаційних досліджень мікобіоти родини *Boletaceae* території Національного природного парку «Гуцульщина» впродовж 2009–2014 рр.

Польові дослідження мікобіоти проводили маршрутним і стаціонарним методами. Ідентифікацію макроміцетів здійснювали за допомогою низки визначників [6–8, 14, 20]. Сучасні назви грибів узгоджено з номенклатурною базою даних «СABI Bioscience Databases. Index fungorum» [21]. На основі опрацювання власних матеріалів було складено видовий список мікобіоти та проведено систематичний аналіз.

Результати і їхнє обговорення

Територія НПП «Гуцульщина» простягається з рівнинних територій Косівщини, яка поступово переходить у передгір'я та середньогір'я Карпат. Гірські хребти помережені численними ріками, річечками та потічками. Гірські пасовища чергуються з малими перелісками та великими лісовими масивами. Загалом розподіл лісів НПП «Гуцульщина» можна представити в розрізі висотної зональності на окремі висотні рослинні смуги. Висо-

тні рослинні смуги (ВРС) – це макрофітоценохорологічні одиниці, які відображають закономірність диференціації рослинного покриву, що формувався впродовж польодовикового періоду [10]. На території парку відмічено сім смуг, а саме:

ВРС дубових лісів із дуба звичайного (I) розміщена на території Передкарпатського прогину. Характеризується теплим кліматом, сума активних температур становить 2400–2600°C. Основні типи лісу – грабові діброви, в деяких місцях трапляються складні буково-грабові діброви. В околицях с. Кобаки поширені липові діброви.

ВРС ялицево-дубових лісів за участю дуба звичайного (II) трапляються лише на Передкарпатті і простягаються вузькою смугою. Сума активних температур – 2200–2400/2600°C. Основні типи лісу – ялицеві діброви та дубові ялинники. Через інтенсивне лісокористування ці ліси знищені, а структура деревостану порушена. На території НПП «Гуцульщина» виявлено залишки цих лісів у Старокутському природоохоронному науково-дослідному відділенні (ПНДВ).

ВРС буково-дубових і дубово-букових лісів за участю дуба скельного (III). Розміщена в теплій і помірно теплій кліматичних зонах. Лежить острівцями в околицях с. Старі Кути, с. Тюдів, смт Яблунів і смт Кути. Сума активних плюсових температур становить 2400–2600/3000°C. Буково-дубові ліси, як правило, розміщені на схилах південної експозиції. Дубово-букові – на схилах східної та західної експозицій.

ВРС букових лісів (IV) – найширша висотна смуга в Українських Карпатах серед усіх існуючих. Виділяють два варіанти цієї смуги: середньогірський, у межах 400–800 м н.р.м., та гірський – 800–1200/1340 м н.р.м. Відмінність між цими варіантами смуг полягає в різниці тривалості вегетаційного періоду, що пов'язане з висотною зональністю. Середньогірський варіант характерний для всіх районів Карпат, середня сума активних температур становить 2200–2400°C. Гірський варіант характерний сумою активних температур 1800–2400°C. Букові ліси простягаються широкою смугою від околиць с. Старі Кути на півдні до с. Лючки на півночі та від с. Хімчин на сході до с. Космач на заході (найбільша ВРС на території НПП «Гуцульщина»).

ВРС ялицево-букових і буково-ялицевих лісів (V). Поширені в помірній кліматичній зоні Карпат, зі сумою температур 1800–2200°C. Рідше трапляються в умовах прохолодної зони. Буково-ялицеві ліси переважають, як правило, на схилах східної та південної експозицій, а ялицево-букові – на західних і північних. У теперішній час на територіях цих лісів значну площу займають похідні смеречники. Великі масиви лісів цієї смуги є в околицях сіл Пістень, Шешори, Люча, Космач, Прокурава, Брустори, а малі вкраплення – в околицях сіл Баня Березів, Малий Рожен, Великий Рожен, Бабин, Город, Яворів, Соколівка та Снідавка.

ВРС буково-ялицево-смерекових лісів (VI). Дуже стійкі, високоповнотні, високопродуктивні ліси, та через створення монокультур смереки залишилися у малій кількості. Приурочені до помірної та прохолодної кліматичних зон Українських Карпат. Сума активних температур становить 1400–2200°C, переважаючи типи лісу смереково-ялицеві бучини та буково-ялицеві смеречини, в холодних морозобійних ямах формуються чисті смеречини. На терасах рік переважають насадження з вільхи сірої з домішкою смереки. На теренах НПП «Гуцульщина» поширені лише в околицях с. Космач та с. Снідавка.

ВРС смерекових лісів (VII) сформована в прохолодній кліматичній зоні зі сумою позитивних температур 1000–1600°C. Як правило, формують монодомінантні насадження. У нижніх частинах ВРС можлива домішка таких порід як бук, ялиця, клен-явір. Переважають у середньогір'ї НПП «Гуцульщина», а саме в околицях с. Космач, с. Снідавка та с. Акришори.

Станом на 1.01.2015 р. загальна кількість зареєстрованих видів грибів і грибоподібних організмів НПП «Гуцульщина» становить 871 вид. Царство справжніх грибів (Fungi) представлене 819 видами, які належать до трьох відділів: Zygomycota, Ascomycota та Basidiomycota (рис. 1) [1, 2, 4, 11–13].

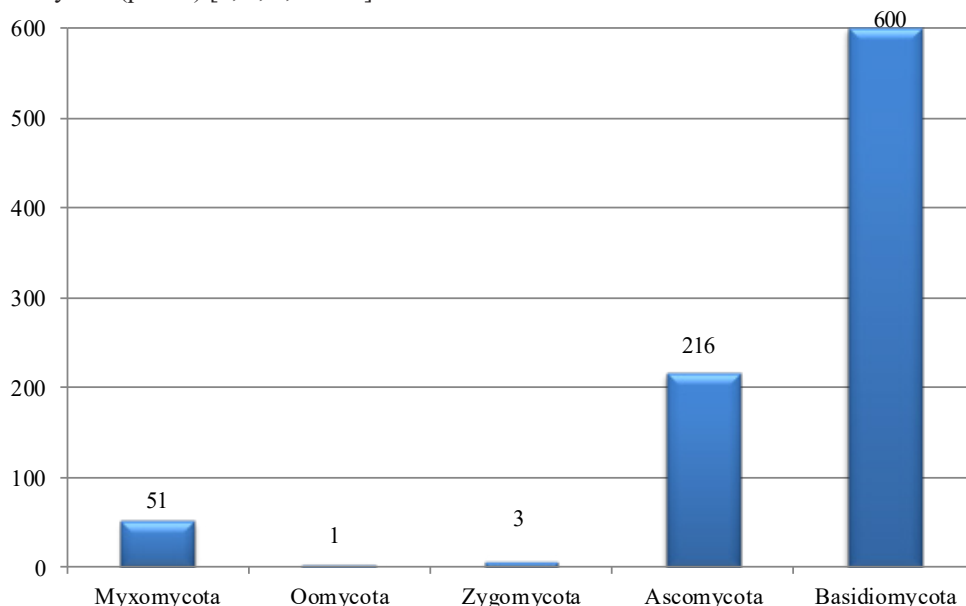

Рис. 1. Гістограма розподілу видів грибів і грибоподібних організмів біоти НПП «Гуцульщина».

Найчисленнішим у біоті парку є відділ Basidiomycota, який налічує 600 видів. До цього відділу входить і досліджувана родина *Boletaceae*. На нашій планеті ця родина включає 787 видів, що належать до 35 родів [25]. На території Національного природного парку виявлено 51 вид родини *Boletaceae*, що становить 8,3% від загальної кількості базидієвих грибів біоти парку та 6,3% від загальної кількості видів родини *Boletaceae* у світі. За видовим різноманіттям у парку вона займає друге місце після родини *Russulaceae* [11].

Boletaceae на території НПП «Гуцульщина» представлена 11 родами, серед яких найбільше видів включає рід *Boletus* – 22 види, що становить 43% від загального обсягу родини біоти (див. таблицю).

Розподіл видів грибів між родами родини *Boletaceae* Chevall.
біоти НПП «Гуцульщина»

Назва роду	Кількість видів на території НПП «Гуцульщина»
<i>Aureoboletus</i> Pouzar	1
<i>Boletus</i> Fr.	22
<i>Chalciporus</i> Bataille	1
<i>Harrya</i> Halling, Nuhn, Osmundson	1
<i>Hortiboletus</i> Krombh.	1
<i>Leccinum</i> Gray	11
<i>Phylloporus</i> Quéf.	1
<i>Strobilomyces</i> Berk.	1
<i>Suillus</i> Gray	8
<i>Tylopilus</i> P. Karst.	2
<i>Xerocomellus</i> Sutara	2
Всього	51

Болетові гриби є симбіонтами рослин. Проте один вид – *Boletus parasiticus* Bull. – паразитує на видах роду *Scleroderma* Pers. [7, 8, 14].

Гриби родини *Boletaceae* ростуть на всій території Парку. Але в різних висотних рослинних смугах видове різноманіття залежить від типу лісу та рослинних угруповань.

В I ВРС найчастіше трапляються такі види: *Boletus appendiculatus* Schaeff., *B. edulis* Rostk., *B. impolitus* Fr., *B. luridus* Schaeff., *Leccinum aurantiacum* (Bull.) Gray, *L. crocipodium* (Letell.) Watling, *L. griseum* (Quel.) Singer., *L. pseudoscabrum* (Kallenb.) Šutara, *L. scabrum* (Bull.) Gray, *Xerocomellus chrysenteron* (Bull.) Quél. Дуже рідко трапляються: *Boletus fechtneri* Velen., *B. reticulatus* Schaeff., *Hortiboletus rubellus* (Krombh.) Simonini, Vizzini & Gelardi, in Vizzini [1, 12].

В II ВРС переважають такі види: *Boletus appendiculatus*, *B. edulis*, *B. erythropus* Pers., *B. luridus* Schaeff., *B. subtomentosus* J.F. Gmel., *Leccinum aurantiacum*, *L. griseum*, *L. scabrum*, *Tylopilus felleus* (Bull.) P. Karst. Рідко можна знайти: *Boletus satanas* Lenz.

В III ВРС трапляються: *Boletus calopus* Pers., *B. edulis*, *B. erythropus*, *B. impolitus*, *B. luridus*, *B. radicans* Pers., *B. reticulatus*, *B. subtomentosus*, *Hortiboletus rubellus*, *Leccinum aurantiacum*, *L. griseum*, *L. scabrum* (Bull.) Gray, *Xerocomellus chrysenteron*.

В IV ВРС поширені такі види: *Boletus edulis*, *B. erythropus*, *B. impolitus*, *B. luridus*, *B. luridiformis* Rostk., *B. reticulatus*, *Leccinum griseum*, *L. pseudoscabrum*, *L. versipelle* (Fr. & Hök) Snell, *Xerocomellus chrysenteron*.

В V ВРС трапляються такі види: *Aureoboletus gentilis* (Quel.) Pouzar, *Boletus badius* (Fr.) Fr., *B. edulis*, *B. erythropus*, *B. luridus*, *B. luridiformis*, *B. pascuus* (Pers.) Krombh., *B. piceinus* (Pilát & Dermek) Hlaváček, *B. pulverulentus* Opat., *B. radicans*, *B. subtomentosus*, *Chalciporus piperatus* (Bull.) Bataille, *Harrya chromapes* (Frost) Halling, Nuhn, Osmundson & Manfr. Binder, *Leccinum albostipitatum* den Bakker & Noordel, *L. aurantiacum*, *L. duriusculum* (Schulzer ex Kalchbr.) Singer, *L. griseum*, *L. pseudoscabrum*, *L. scabrum*, *L. versipelle*, *Suillus bovinus* (Pers.) Roussel, *S. granulatus* (L.) Roussel, *S. grevillei* (Klotzsch) Singer, *S. luteus* (L.) Roussel, *S. placidus* (Bonord.) Singer, *S. variegatus* (Sw.) Kuntze, *S. viscidus* (L.) Roussel, *Xerocomellus porosporus* (Imler ex G. Moreno et Bon) Šutara, *X. chrysenteron*.

В VI ВРС плодоносять такі види: *Boletus badius*, *B. calopus*, *B. edulis*, *B. erythropus*, *B. ferrugineus* Boud., *B. piceinus*, *B. pinophilus* Pilát & Dermek, *B. pulverulentus*, *B. subtomentosus*, *B. subappendiculatus* Dermek, Lazebn. & J. Veselský, *Chalciporus piperatus*, *Harrya chromapes*, *Leccinum aurantiacum*, *L. cyaneobasileucum* Lannoy et Estadès, *L. griseum*, *L. scabrum*, *L. melaneum* (Smotl.) Pilát & Dermek, *L. variicolor* Watling, *L. versipelle*, *Suillus bovinus*, *S. granulatus*, *S. grevillei*, *S. luteus*, *S. variegatus*, *Tylopilus porphyrosporus* (Fr. & Hök) A.H. Sm. & Thiers, *Xerocomellus chrysenteron*.

Та в останній VII ВРС переважають види: *Boletus badius*, *B. edulis*, *B. ferrugineus*, *B. piceinus*, *B. pinophilus*, *B. rubrosanguineus* Cheupe, *B. subappendiculatus*, *Tylopilus porphyrosporus*, *Leccinum melaneum*, *L. variicolor*; *Suillus variegatus*, *Xerocomellus chrysenteron*. В тому числі поодинокі трапляються *Boletus ferrugineus*, *B. rubrosanguineus*, *B. subappendiculatus*.

Серед макроміцетів, що включені до Червоної книги України, на території НПП «Гуцульщина» виявлено чотири види з родини *Boletaceae* [3, 7, 9, 12]. А саме: *Boletus parasiticus*, *B. regius* Krombh, *Phylloporus pelletieri* (Lév.) Quél, *Strobilomyces strobilaceus* (Scop.) Berk. З них *Boletus parasiticus*, *B. regius* та *Phylloporus pelletieri* трапляються дуже рідко, виявлено один-два локалітети в Парку, а плодові тіла *Strobilomyces strobilaceus* (Scop.) Berk. зафіксовано в усіх трьох природоохоронних науково-дослідних відділеннях НПП. Точні локалітети цих видів зафіксовано, занесено в базу даних ГІС і взято під охорону.

Нижче представлений конспект поширення рідкісних макроміцетів родини *Boletaceae*:

Boletus parasiticus Fr. – Моховик паразитний.

ДП Кутське лісове господарство, Космацьке лісництво, г. Грегит, кв. 29, вид. 32, 1454 м н. р. м., смерековий ліс, склад деревостану 10См, тип лісу C_3 -См – відносна повнота деревостану 0,45, середній вік деревостану – 101 р., на плодovому тілі *Scleroderma citrinum* Pers., серпень 2010 р., кінець липня 2013 р., 31 липня 2014 р. (рис. 2).

Вид трапляється дуже рідко, невеликими групами (1–3).

Інші знахідки в Україні: Мале Західне Полісся, Розточчя й Закарпаття [14].

Поширення: Європа, Північна Америка, Азія, Японія, Північна Африка [14,19].

B. parasiticus є рідкісним не тільки в Україні. Вид занесений у списки Червоних книг країн Європи [23].

Boletus regius Krombh – Боровик королівський.

Косівське природне науково-дослідне відділення (ПНДВ), околиці м. Косів, ур. «Каменистий», кв. 15, вид. 6, букові ліси з домішкою смереки, склад деревостану 7Бк3Яц, тип лісу D_3 -бкмЯц – відносна повнота деревостану 0,68, середній вік деревостану 96 р., на ґрунті, червень 2012 р., Старокутське ПНДВ, околиці м. Косів, ур. «Кремениця», кв. 3, вид. 6, буковий ліс, склад деревостану 10Бк+Мде, тип лісу – C_3 -яцБк, відносна повнота деревостану 0,8, середній вік деревостану – 80 р., на ґрунті, 26 серпня 2013 р., ДП Кутське лісове господарство, Кутське лісництво, г. Овид, кв. 25, вид. 29, скельнодубово-букові старовікові ліси, склад деревостану 6Дск3Бк1См, тип лісу – C_3 -бкДск – волога нагірна букова судіброва, відносна повнота 0,5, середній вік деревостану 110 р., на ґрунті, кінець серпня 2014 р. (рис. 2).

Інші знахідки в Україні: Закарпаття, Лівобережний Лісостеп, Лівобережний злаково-лучний Степ і Південний берег Криму [14].

Поширення: Європа, Північна Америка, Китай, Японія, Австралія [14, 16, 17, 19].

B. regius включений у списки Червоних книг таких країн Європи: Великобританії, Іспанії, Італії, Португалії, Франції. А також є кандидатом для включення до Європейського червоного списку грибів [16].

Phylloporus pelletieri (Lév.) Qué! – Філопор рожево-золотистий.

ДП Кутське лісове господарство, Кутське лісництво, хр. Сокільський, кв. 27, вид. 57, буковий старовіковий ліс, склад деревостану 9Бк1Бп+Яц, тип лісу C_3 -яцБк, волога ялицева бучина, відносна повнота 0,7, середній вік деревостану 130 р., на ґрунті, 20 червня 2014 р.

Шешорське ПНДВ, околиці с. Шешори, по дорозі на полонину Росохата, кв. 11, вид. 3, букові ліси, склад деревостану 8См2Бк+Яц, тип лісу C_3 -Бк – відносна повнота деревостану 0,46, середній вік деревостану 58 р., на ґрунті, 14 серпня 2012 р. (рис. 2).

Вид трапляється дуже рідко, поодинокі.

Інші знахідки в Україні: Карпатський біосферний заповідник [14].

Поширення: Північна Америка, Європа, Росія, Туреччина [14, 18, 19].

P. pelletieri включений у списки Червоних книг 12 країн Європи, рекомендований до списків Червоної книги Росії та є кандидатом для включення у список до Додатку I Бернської конвенції та Європейського червоного списку грибів [18, 22].

Strobilomyces strobilaceus (Scop.) Berk. – Лускач.

Старокутське ПНДВ, околиці м. Косів, хр. Голиця, кв. 24, вид. 25, буково-смерекові ліси, склад деревостану 6Бк4См, тип лісу C_3 -яцБк – відносна повнота деревостану 0,6, середній вік деревостану 80 р., на ґрунті, серпень, 2003 р., липень 2010 р., вересень 2011 р., липень 2012 р., Косівське ПНДВ, околиці м. Косів, хр. Каменистий, кв. 15, вид. 6, букові

ліси з домішкою смереки, склад деревостану 7Бк3Яц, тип лісу D₃-бксМЯц – відносна повнота деревостану 0,68, середній вік деревостану 96 р., на ґрунті, вересень 2013 р., Шешорське ПНДВ, околиці с. Шешори, біля полонини Росохата, кв. 11, вид. 3, букові ліси, склад деревостану 8См2Бк+Яц, тип лісу С₃-Бк – відносна повнота деревостану 0,46, середній вік деревостану 58 р., на ґрунті, серпень 2013 р., Кутське лісництво, на околиці смт Старі Кути, ур. «Овид», кв. 25, вид. 21, скельнодубово-букові старовікові ліси, склад деревостану 9Бк1Дск, тип лісу С₃-яцБк – відносна повнота деревостану 0,75, середній вік деревостану 90 р., на ґрунті, серпень 2014 р., Яблунівське лісництво, потік Палицький, 24 кв., 27 вид., букові старовікові ліси, склад деревостану 10Бк, тип лісу С₃-яцБк – відносна повнота деревостану 0,67, середній вік деревостану 121 р., на ґрунті, 682 м н.р.м., 19 червня 2014 р., Кутське лісництво, ур. «Кагла», 30 кв., 21 вид., смерекові ліси, склад деревостану 10См, тип лісу С₃-См – відносна повнота деревостану 0,7, середній вік деревостану 40 р., на ґрунті (рис. 2).

Інші знахідки в Україні: Карпати, Закарпаття, Західноукраїнські ліси, Розточчя [14].

Поширення: Європа, Північна Америка, Африка, Азія (Іран, Японія) [14, 19, 24].

S. strobilaceus є зникаючим видом в Україні. Він включений у списки Червоних книг Європи та є кандидатом для включення у список до Додатку I Бернської конвенції та Європейського Червоного списку грибів [15, 18, 24].

Рис. 2. Карта локалітетів рідкісних видів родини *Boletaceae* на території НПП «Гуцульщина».

44 види родини *Boletaceae*, які ростуть на території НПП «Гуцульщина», є хорошими їстівними грибами, 6 – неїстівними, і один із них є слабоотруйним – це *Boletus satanas* [11, 13].

Отже, результати мікологічних досліджень свідчать, що найчисленніше видове різноманіття родини *Boletaceae* виявлено в V та VI висотних зональних смугах НПП «Гуцульщина», кількість зареєстрованих тут видів становить 50 і більше відсотків. *Boletus edulis*, *B. erythropus*, *B. luridus*, *Leccinum aurantiacum*, *L. griseum*, *L. scabrum*, *Xerocomelus chrysenteron* є поширеними, домінуючими видами родини болетових грибів на території

Національного парку. *Aureoboletus gentilis*, *Boletus fechtneri*, *B. pascuus*, *B. satanas*, *B. rubrosanguineus*, *Leccinum albostipitatum*, *L. crocipodium*, *L. duriusculum*, *Suillus placidus*, *S. viscidus*, *Tylopilus felleus*, *Xerocomelus porosporus* – види, які трапляються не часто і тільки в одній зі семи висотних рослинних смуг. Серед рідкісних видів біоти, що включені до Червоної книги України, на теренах парку найбільшу кількість локалітетів зареєстровано для *Strobilomyces strobilaceus*. А *Boletus parasiticus* і *Phylloporus pelletieri* є найрідкіснішими видами родини *Boletaceae* в НПП «Гуцульщина».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Базюк-Дубей І. В. Мікофлора Національного природного Парку «Гуцульщина» // Наук. вісн. НЛТУ України. 2010. Вип. 20.16. С. 118–128.
2. Гелюта В. П., Акулов О. Ю., Фокшей С. І. Рослинний світ // Літопис природи. 2014. Т. 11. С. 69–110.
3. Держипільський Л. М., Фокшей С. І., Фокшей Д. Л. Червонокнижні макроміцети Національного природного парку «Гуцульщина» // Рослинний світ у Червоній книзі України: впровадження глобальної стратегії збереження рослин: матеріали II Міжнар. наук. конф. Умань, 2012. С. 204–206.
4. Держипільський Л. М., Фокшей С. І. До вивчення макроміцетів НПП «Гуцульщина» // Матеріали XIII з'їзду Укр. ботан. тов-ва. Львів, 2011. С. 277.
5. Дудка І. О. Макроміцети Українських Карпат. Видове розмаїття та охорона [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/73582/14-Dudka.pdf?sequence=1>.
6. Зерова М. Я., Радзівський Г. Г., Шевченко С. В. Визначник грибів України: в 5-ти т. Т. 5. Кн. 1. К.: Наукова думка, 1972. 566 с.
7. Зерова М. Я., Сосін П. Є., Роженко Г. Л. Визначник грибів України: в 5-ти т. Т. 5. Кн. 2. К.: Наукова думка, 1979. 240 с.
8. Кибби Дж. Атлас грибів: определитель видов. СПб.: Амфора, 2009. 269 с.
9. Маланюк В. Б. Нові місцезнаходження занесених до «Червоної книги України» макроміцетів у Галицькому Національному природному парку // Укр. ботан. журнал. 2013. Т. 70. № 2. С. 251–255.
10. Стойко С. М. Дубові ліси Українських Карпат: екологічні особливості, відтворення, охорона. Львів : Інститут екології Карпат НАН України, 2009. 220 с.
11. Фокшей С. І. Макроміцети НПП «Гуцульщина» // II Międzynarodowa Konferencja Naukowa. Ekologiczne problemy XXI wieku. Warszawa, 2011. С. 69.
12. Фокшей С. І. Мікофлора / за ред. В. В. Пророчук, Ю. П. Стефурак, В. П. Брусак, Держипільський Л. М. та ін. // Національний природний парк «Гуцульщина». Львів; Косів: НВФ «Карти і Атласи», 2013. С. 130–134.
13. Фокшей С. І. Рослинний світ // Літопис природи. 2015. Т. 12. С. 65–77.
14. Червона книга України. Рослинний світ / за ред. Я. П. Дідуха. К.: Глобалконсалтинг, 2009. 912 с.
15. Assyov B., Stoykov D. Y., Nikolova S. O. *Strobilomyces Strobilaceus* (Scop. : Fr.) Berk. in Bulgaria // Trakia J. Sciences. 2011. Vol. 9. No 1. P. 1–4.
16. *Boletus regius*, Royal Bolete mushroom – First Nature. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.first-nature.com/fungi/boletus-regius.php>.
17. *Butyriboletus regius* – Wikipedia, the free encyclopedia. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Butyriboletus_regius.

18. *Convention on the conservation of European wildlife and natural habitats*. Standing Committee. 23rd meeting, Strasbourg, 1st-5 December 2003. Comments on the proposal to include 33 fungi species to the Appendix I. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=1299940&SecMode=1&DocId=1441402&Usage=2>. – Заголовок з екрану.
19. *Discover EOL – Encyclopedia of Life*. Discover Life: Point Map. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://media.eol.org/discover>.
20. *Garnweidner E. Mushrooms and Toadstools of Britain and Europe*. London: Harper Collins Publishers, 1994. 255 p.
21. *Kirk P., Cooper J. SABI Bioscience Databases. Index fungorum / P. Kirk, J. Cooper*. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.indexfungorum.org/Names/Names.asp>.
22. *Phylloporus pelletieri* – The Global Fungal Red List Initiative. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://iucn.ekoo.se/iucn/species_view/183177.
23. *Pseudoboletus parasiticus* (Bull.) Šutara - Parasitic Bolete - First Nature. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.first-nature.com/fungi/pseudoboletus-parasiticus.php>.
24. *Strobilomyces strobilaceus* – Wikipedia, the free encyclopedia. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Strobilomyces_strobilaceus.
25. Wikipedia, the free encyclopedia. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B2%D1%96>.

Стаття: надійшла до редакції 03.09.15

доопрацьована 03.02.16

прийнята до друку 31.05.16

THE FAMILY *BOLETACEAE* CHEVALL. (BASIDIOMYCOTA) ON THE TERRITORY OF NNP “HUTSULSHCHYNA”

S. Fokshei, O. Pogribnyi

*National Natural Park “Hutsulshchyna”
84, Druzhy St., Kosiv, Ivano-Frankisk reg. 78600, Ukraine
e-mail: stellaannafr@gmail.com*

The results of research inventory of the *Boletaceae* family during 2009 – 2014 in the «Hutsulshchyna» National Park are presented. The *Boletaceae* family Chevall (Basidiomycota) is represented by 51 species, which belong to 11 families. There are such species as *Boletus parasiticus* Bull, *Boletus regius* Krombh, *Phylloporus pelletieri* (Lév.) Qué, *Strobilomyces strobilaceus* (Scop.) Berk, which are included in the Red Data Book of Ukraine (2009). While the territory of the National Park contains different types of forests special attention was paid to investigation of this family according to forest altitudinal zonation. The author highlights quantitative comparison of the families and family types, the description of rare species habitat map of the National Park, their distribution and their environmental status in the world.

Keywords: mycobiota, NNP “Hutsulshchyna”, macromycety, *Boletaceae*, Red Data Book.

**СЕМЕЙСТВО *BOLETACEAE* CHEVALL. (BASIDIOMYCOTA)
НА ТЕРРИТОРИИ НАЦИОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО
ПАРКА «ГУЦУЛЬЩИНА»**

С. Фокшей, О. Погребной

*Национальный природный парк «Гуцульщина»
ул. Дружбы, 84, Косов, Ивано-Франковская обл. 78600, Украина
e-mail: stellaannafr@gmail.com*

В статье приведены результаты инвентаризационных исследований микобиоты семейства *Boletaceae* на протяжении 2009–2014 годов на территории Национального природного парка «Гуцульщина». В списке микобиоты Парка семейства *Boletaceae* Chevall. (Basidiomycota) представлено 51 видом, принадлежащим к 11 родам, в том числе четыре вида: *Boletus parasiticus* Bull, *Boletus regius* Krombh, *Phylloporus pelletieri* (Lév.) Quéf, *Strobilomyces strobilaceus* (Scop.) Berk., занесены в Красную книгу Украины. Поскольку на территории Парка есть разные типы лесов, которые описаны в статье в разрезе высотной зональности в семи высотных растительных полосах, проведены исследования видового состава грибов семейства *Boletaceae* в этих типах леса. В статье также приведено распределение грибов между родами исследуемого семейства биоты НПП «Гуцульщина», описаны места роста, представлена карта местопроизрастания редких видов этого семейства на территории Парка, их распространение и природоохранный статус в мире.

Ключевые слова: микобиота, НПП «Гуцульщина», макромицеты, *Boletaceae*, Красная книга Украины.